

УДК 332

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АСПЕКТ**Ахромкін Є.М., Зігунов В.М., Носкова С.А.****DEVELOPMENT OF THE REGION INFRASTRUCTURE: INVESTMENT ASPECT****Akhromkin Y.M., Zigunov V.M., Noskova S.A.**

У статті виокремлено операційні цілі розвитку інфраструктури в контексті сталого розвитку країни та визначено джерела інвестування. Згруповано 17 цілей сталого розвитку у три складових: економічну, соціальну і екологічну. Надано фрагмент національного плану дій на 2017- 2020 роки із впровадження Стратегії сталого розвитку України до 2030 року щодо розвитку інфраструктури.

Ключові слова: сталій розвиток, інфраструктура, регіон, фінансування.

Актуальність. Інфраструктура регіонів України завжди залишалась одним із актуальних питань розвитку, особливо сталого розвитку. Перехід країни до сталого розвитку – це процес зміни ціннісних орієнтацій багатьох людей. Національні цілі сталого розвитку базуються на політичних, економічних, соціальних, екологічних, моральних і культурних цінностях, властивих українському суспільству. Вони визначають спрямованість стратегії на турботу про спільне благо та покращення економіки України, через розвиток інфраструктури у тому числі.

Аналіз останніх досліджень. Проблемами сталого розвитку України займаються сьогодні і науковці і практики, які досліджують ці питання та надають пропозиції щодо розробки Стратегії сталого розвитку України до 2030 року. Серед науковців (практиків) слід визначити такі вчених, як: Тимочка Тетяна Валентинівна, Руденко Леонід Григорович, Максюта Анатолій Аркадійович, Марушевський Геннадій Борисович, Жаліло Ярослав Анатолійович, Хлобистов Євген Володимирович, Новікова Алла Михайлівна, Тараріко Олександр Григорович, Стегній Олександр Григорович, Лісовський Сергій Антонович, Карамушка Віктор Іванович, тощо [1-3]. Проте дуже ще багато питань, як теоретичного так і практичного характеру, залишаються відкритими та потребують ретельного аналізу та вивчення. Особливо це стосується цілей розвитку інфраструктури регіонів.

Метою статті є виокремлення операційних цілей розвитку інфраструктури в контексті сталого розвитку країни та визначення джерел інвестування.

Результати досліджень. Стратегія сталого розвитку України встановлює цілісну систему стратегічних та операційних цілей переходу до інтегрованого економічного, соціального та екологічного розвитку країни до 2030 року. Вона також визначає інституційні засади впровадження Стратегії, напрями міжгалузевої та міжсекторальної взаємодії, основні рушійні сили та інструменти її реалізації. Основою для розроблення Стратегії стали 17 глобальних Цілей сталого розвитку на період до 2030 року, Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» та Оновлена стратегія сталого розвитку ЄС. Стратегія також ґрунтується на SWOT-аналізі та аналізі прогалин політики, законодавчих актів, програм і планів у восьми сферах діяльності: економіка, соціальна політика, природокористування та охорона довкілля, сільське господарство, енергетика, транспорт, регіональний і місцевий розвиток, освіта та наука.

Цілі сталого розвитку (ЦСР), яких на сьогодні дотримуються всі країни світу, встановлюють власні показники розвитку і включають 17 цілей і 169 конкретних завдань. Перелік ЦСР був офіційно затверджений на засіданнях Генеральної Асамблеї ООН в кінці вересня 2015 року.

Соціальна складова сталого розвитку включає: Ціль 1. Подолання бідності у всіх її формах. Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх в будь-якому віці. Ціль 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя. Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток. Ціль 10. Скорочення нерівності всередині країн і між країнами. Ціль 16. Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях. Ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й акти-

візація роботи в рамках Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

Економічна складова сталого розвитку містить: Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства. Ціль 7. Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії. Ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці. Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям. Ціль 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва.

Екологічна складова сталого розвитку враховує: Ціль 6. Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії. Ціль 11. За-

безпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів. Ціль 13. Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками. Ціль 14. Збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку. Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття.

Серед операційних цілей щодо сталого розвитку особливе місце посідає розвиток інфраструктури. У табл. подано фрагмент щодо розвитку інфраструктури та джерела фінансування.

Таблиця

**ФРАГМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ на 2017- 2020 роки
із впровадження Стратегії сталого розвитку України до 2030 року щодо розвитку інфраструктури**

№	Найменування заходу	Показники	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. гривень				
						усього	у тому числі			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.2	Операційна ціль 1.2. Створити життєстійку інфраструктуру, сприяти інклюзивному енергоефективному та інноваційному промислому розвитку.									
	Завдання									
1.2.1	Розвивати якісну інфраструктуру, включаючи регіональну й транскордонну та приділяючи особливу увагу забезпеченню недорогого і рівноправного доступу до неї для всіх.									
	Державна цільова програма розвитку аеропортів на період до 2023 року Постанова Кабінету міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 126	-збільшення загального пасажиропотоку до рівня 24,3 млн. пасажирів (до 2023 р.); -збільшення пропускну здатності аеропортів удвічі; -зменшення часу на наземне обслуговування кожного повітряного судна до 35-40 хвилин; -розвиток неавіаційної діяльності аеропортів до 40 відсотків загальних доходів аеропортів; -збільшення частки перевізників "лоу-кост", до 30 відсотків загального ринку авіаційних перевезень	Укрінфрапроект Міністерство інфраструктури Міністерство фінансів Міністерство економічного розвитку Фонд державного майна	2016-2023 рр.	державні кошти	5319,38 млн.грн	1521,06	621,9	342,5	87
					місцеві бюджети	563,54 млн.грн	52,94	107,75	67,3	22,3
					власні кошти підприємств	1467,08 млн.грн	319,7	235,7	36,7	11,7
					кошти інвесторів	1347,3 млн.грн	201,31	61,95	110,62	48,81
					усього	8697,3 млн.грн	2095,01	1027,3	557,12	162,81
1.2.2	Державна цільова програма розвитку міського електро-транспорту на період до 2017 року затверджено Постановою кабінету міністрів України від 29.12.2006 № 1855	- оновлення рухомого складу міського електротранспорту з урахуванням його доступності для маломобільних груп населення шляхом придбання у вітчизняних виробників із ступенем локалізації не менш як 65 відсотків нових трамвайів і тролейбусів у кількості одиниць придбаного рухомого складу; - будівництво трамвайних і тролейбусних ліній - протяжність у км; - реконструкція трамвайних і тролейбусних ліній - протяжність у км;	Міністерство інфраструктури Міністерство економічного розвитку Ради відповідного рівня	2007-2017 рр.	Державний бюджет	2550,717 млн.грн	412,57	451,0	478,0	507,0
					Місцеві бюджети	4228,695 млн.грн	687,58			
					Інші джерела	1691,478 млн.грн	275,008			
					Усього	8470,89 млн.грн	1375,04			

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.2.3	Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010–2019 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2009 № 1390	- збільшення обсягів перевезень (орієнтовно на 20-25 відсотків); - підвищення продуктивності праці (в 1,6 разів); - відносне зменшення собівартості перевезень (на 15 %); - зменшення обсягу питомих витрат енергоресурсів на тягу поїздів (на 15 відсотків); - скорочення строків доставки і переробки вантажів; - доступність рухомого складу та об'єктів залізничного транспорту для маломобільних груп населення	Міністерство інфраструктури Міністерство економічного розвитку	2010-2019 рр.	Програмою прогнози обсяги та джерела фінансування передбачені лише до 2015	33201,66 млн.грн	7000,0 млн.грн	7840,0 млн.грн	8702,0 млн.грн	9659,0 млн.грн
1.2.4	Державна цільова економічна програма розвитку автомобільних доріг загального користування на 2013–2018 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2013 № 696	- будівництво та реконструкція автомобільних доріг - протяжність, км - будівництво обходів населених пунктів - протяжність, км - влаштування під'їздів до 94 сільських населених пунктів - протяжність, км - поточний середній ремонт автомобільних доріг - протяжність, км	Міністерство інфраструктури, Укравтодор, держадміністрації	2013-2018 рр.	Державний бюджет Кредитні кошти Міжнародні фінансові організації Інші інвестори Усього	133582,03 млн. грн 42359,8 18092,34 20000 214034,17	26891,1 4000 3095,1 6000 39986,2	28329,4 4000 900 6000 39229,4		
1.3	До 2030 р. модернізувати інфраструктуру і підприємства базових галузей промисловості, зробивши їх збалансованими за рахунок підвищення ефективності використання природних ресурсів та ширшого застосування енергоефективних і екологічно безпечних технологій чистого виробництва та інтегрованих систем управління згідно з міжнародними стандартами.									
1.3.1	Внести зміни до Державної програми розвитку внутрішнього виробництва, Затверджена постановою КМУ від 12 вересня 2011 р. № 1130		Міністерство економічного розвитку Фонд державного майна Міністерство інфраструктури Мінагрополітики Міненерговугілля	безстроково	кошти підприємств, пенсійних та інших фондів соціального страхування, кредити, надані банками та кредитними спілками, кошти населення, -іноземні інвестиції, -кошти Міжнародного валютного фонду та міжнародної технічної допомоги, -кошти державного та місцевих бюджетів, які виділяються на умовах державно-приватного партнерства	10%вартості промоб'єкта – вартість первинної енергетичної модернізації, по ЖКГ – до 7 років окупності, балансова вартість підприємств України – понад 1,3 трл.грн. , загальна вартість до 2020 р – 58,0 млрд.грн.	13 млрд.грн	14,04 млрд.грн	14,8 млрд.грн	15,3 млрд.грн.
1.4	До 2030 р. наростити частку реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової продукції до 15 %.									
	Внести зміни до Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 р. № 603-р	збільшення: - частки інноваційної продукції в обсязі виробництва промислової продукції до 50 відсотків; -частки промислових підприємств, що провадять інноваційну діяльність, до 25 відсотків.	Міністерство економічного розвитку Міністерство фінансів	до 2020 р	кошти держбюджету (виходячи з наявних фінансових ресурсів), - власні кошти підприємств, зокрема залучені на засадах державно-приватного партнерства; кредитів, інвестицій	33,0 млрд.грн (у цінах 2017 р)	3,68 млрд.грн	4,88 млрд.грн	12,22 млрд.грн	12,58 млрд.грн

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.5	Активізувати наукові дослідження, нарощувати технологічний потенціал промислових секторів, зокрема шляхом стимулювання інноваційної діяльності.									
	Створити необхідну інфраструктуру (фінансову і інституційну) для розвитку наукових досліджень та науково-технічних розробок.	Зростання питомої ваги інноваційної продукції у загальному обсязі реалізації продукції промисловості до 5% у 2020 році і 15 відсотків у 2030 році	МОН, Мінекономіки	2030 р.	Кошти бюджету, власні кошти підприємств					
	Запобігання виїзду науковців за кордон та заохочення української молоді, яка здобуває освіту за кордоном, до повернення на Батьківщину	<ul style="list-style-type: none"> - залучення вітчизняних науковців до виконання міжнародних проектів без виїзду за кордон; - розширення системи грантів для обдарованої молоді, - рекрутування вихідців з України з відповідною кваліфікацією; - спрощення процедури нострифікації іноземних дипломів про науковий ступінь або кваліфікацію - оптимізація фінансових механізмів залучення до винахідництва і раціоналізаторства - підтримка підприємницьких ініціатив 	МОН України, НАНУ, галузеві академії наук	2030 р.	Кошти бюджету, зокрема, в межах фінансування діяльності НАН України та галузевих академії наук	50% від загального обсягу коштів, що спрямовуються на матеріальне забезпечення виконання науково-дослідних робіт	-	0,45 млдгрн	0,49 млдгрн	0,52 млдгрн
Завдання										
2.2.1	До 2030 р. розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для надійного та збалансованого енергопостачання для споживачів у всіх регіонах України.									
	Забезпечення практики щорічного прогнозу розвитку систем енергозабезпечення, оцінки потреб та прогнозу введення в експлуатацію потужностей, врахування впливу зміни клімату на рівні й режими енергоспоживання та адаптацію енергетики до таких змін	Щорічний план розвитку енергетичного сектору	Міненерговугілля, Мінекології Міністерство економічного розвитку	2018-2019 рр.	Кошти державного бюджету, - інші джерела; -залучення міжнародної технічної допомоги					
2.2	Операційна ціль 2.2. Забезпечити доступ до економічно прийнятних, надійних, низьковуглецевих джерел енергії для всіх та підвищити ефективність використання енергії.									
2.2.2	До 2030 р. розширити інфраструктуру та модернізувати технології збалансованого енергопостачання в усіх регіонах України.									
	Формування місцевих енергетичних систем на основі економічно ефективного врахування потенціалу місцевих видів палива, логістики постачання, регіональної та загальнодержавної енергетичної інфраструктури		Держенерго ефективності Міністерство економічного розвитку Міненерговугілля Місцеві адміністрації							

Висновки. Таким чином, Національний план дій на 2017- 2020 роки із впровадження Стратегії сталого розвитку України до 2030 року передбачає створення життєстійкої інфраструктури, яка буде сприяти інклюзивному енергоефективному та інноваційному промисловому розвитку, а саме доречно: розвивати якісну інфраструктуру, включаючи регіональну й транскордонну та приділяючи особливу увагу забезпеченню недорогого і рівноправного доступу до неї для всіх; до 2030 р. модернізувати інфраструктуру і підприємства базових галузей промисловості, зробивши їх збалансованими за рахунок підвищення ефективності використання природних ресурсів та ширшого застосування енергоефективних і екологічно безпечних технологій чистого виробництва та інтегрованих систем управління згідно з міжнародними стандартами; до 2030 р. розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для надійного та збалансованого енергопостачання для споживачів у всіх регіонах України; до 2030 р. розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для надійного та збалансованого енергопостачання для споживачів у всіх регіонах України.

Література

1. Сайт Всеукраїнської Екологічної Ліги: [Електронний ресурс]- Режим доступу - <http://www.ecoleague.net/pres-tsentr-vel/novyny/2017-rik/hruden/item/1455-4-hrudnia-2017-roku-vidbulas-vseukrainska-konferentsiia-stalyi-rozvytok-ta-praktyka-ioho-vprovadzhennia-v-ukraini> Перспективний план формування територій громад в Україні: [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/833-2015-p/paran8#n8>
2. SWOT-аналіз і аналіз прогалін (GAP-аналіз) політик, програм, планів і законодавчих актів у сфері суспільного добробуту (соціального захисту) і підготовка рекомендацій щодо їх удосконалення відповідно до положень Конвенції Ріо / С.А. Лісовський. – Херсон: ФОП Грін Д.С., 2016. – 106 с
3. *Марушевський, Геннадій Борисович.* Стратегічна екологічна оцінка :навчальний посібник /Г.Б. Марушевський ; Національна академія державного управління при Президенті України. Київ : К.І.С., - 2014.- 86 с.

References

1. Sajt Vseukrains'koi Ekolohichnoi Lih: [Elektronnyj resurs]- Rezhym dostupu - <http://www.ecoleague.net/pres-tsentr-vel/novyny/2017-rik/hruden/item/1455-4-hrudnia-2017-roku-vidbulas-vseukrainska-konferentsiia-stalyi-rozvytok-ta-praktyka-ioho-vprovadzhennia-v-ukraini> Perspektivnyj plan formuvannia terytorij hromad v Ukraini: [Elektronnyj resurs] - Rezhym dostupu -

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/833-2015-p/paran8#n8>

2. SWOT-analiz i analiz prohalyн (GAP-analiz) polityk, prohram, planiv i zakonodavchych aktiv u sferi suspil'noho dob-robutu (sotsial'noho zakhystu) i pidhotovka rekomendatsij schodo ikh udoskonalennia vidpovidno do polozhen' Konventsij Rio / S.A. Lisovs'kyj. – Kherson: FOP Hrin' D.S., 2016. – 106 s
3. Marushevs'kyj, Hennadij Borysovych. Stratehichna ekolohichna otsinka :navchal'nyj posibnyk /H.B. Marushevs'kyj ; Natsi-onal'na akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Kyiv : K.I.S., - 2014.- 86 s.

Ахромкин Е.М., Зигунов В.Н., Носкова С.А. Развитие инфраструктуры региона: инвестиционный аспект

В статье выделены операционные цели развития инфраструктуры в контексте устойчивого развития страны и определены источники инвестиции. Сгруппированы 17 целей устойчивого развития в трех составляющих: экономическую, социальную и экологическую. Предоставлено фрагмент национального плана действий на 2017- 2020 годы по внедрению Стратегии устойчивого развития Украины до 2030 года по развитию инфраструктуры.

Ключевые слова: устойчивое развитие, инфраструктура, регион, финансирование.

Akhmorkin Y.M, Zigunov V.M., Noskova S.A. Development of the region infrastructure: investment aspect

The article outlines the operational objectives of infrastructure development in the context of sustainable development of the country and determines the sources of investment. 17 sustainable development goals are grouped in three components: economic, social and environmental. It was providing the fragment of national action plan for 2017-2020 on the implementation of Sustainable Development Strategy «Ukraine 2030» on infrastructure development.

Key words: sustainable development, infrastructure, region, financing.

Ахромкін Є.М. – д.е.н., професор, професор кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування Житомирського державного технологічного університету (м. Житомир)

Зігунов В.М. – к.пед. н., проєктор Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (м. Суми) vzigunov@yandex.ru

Носкова С.А. – к.е.н., завідувача кафедрою економіки та підприємництва Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля (м. Рубіжне) s.a.noskova@mail.ru

Рецензент: д.е.н., проф. **Заблодська І.В.**

Стаття подана 19.11.2017.